

ENTREVISTA

Jeffrey Eugenides

NOVEL·LISTA NORD-AMERICÀ. PREMI PULITZER

F.B.V. 'Middlesex' és una novel·la que tracta en paral·lel dos problemes d'identitat: la sexual o de gènere i la nacional o ètnica. ¿Tenia algun objectiu concret, alguna motivació, quan va començar a escriure? ¿Pensava potser en la dificultat d'integració dels exiliats -grecs o de qualsevol país- o en la dels intersexuals?

J.E. No, en absolut. En realitat, vaig començar a escriure només amb la idea d'una història d'amor, una història d'amor entre dues noies joves, una de les quals no és exactament una noia... Em va inspirar un llibre de Michel Foucault [unes memòries de l'hermafrodita Herculine Barbin, que va viure al segle XIX; l'editorial Talasa en va publicar una selecció a *Herculine Barbin* llamada Alexina B.]. Al principi les dues noies vivien en un convent, a França, i s'enamoren, i una no és exactament una noia però no ho sap... Vaig trobar que era un argument amb molta potencialitat dramàtica. Més endavant va venir tota la resta.

F.B.V. Però, precisament, una història d'amor entre dues noies en què una d'elles no és genèticament una noia sembla que justifiqui de manera biològica i determinista el lesbianisme... O no?

J.E. No és exactament això. Crec que si es comença a llegir el llibre des d'un punt de vista homoeròtic tot es torna confús. Jo no crec que en absolut escrigués un llibre sobre la identitat homosexual; només vaig intentar escriure la història individual d'una persona amb una condició genètica intersexual, i ella decideix viure d'una manera determinada. Segur que hi ha altres persones que actuarien de manera diferent o oposada, com una dona que vaig conèixer que era intersexual, genèticament mascle, però era una dona guapíssima, ningú no ho diria mai, i estava casada i havia adoptat dos fills. No necessàriament tot-hom desitja els cromosòmics oposats, això a hores d'ara ja és obvi i seria una gran tonteria defensar el contrari. Però és que jo no intentava establir cap mena de declaració de principis, amb aquest personatge.

F.B.V. I a la novel·la, ¿hi ha alguna declaració de principis?

J.E. Probablement fa l'afirmació que el determinisme biològic està passat de moda, ja està superat, i va també contra la idea que l'ambient ho és tot. La resposta és en un lloc intermedí, la natura enfront de la natura. D'una banda, hi ha l'herència biològica, però

també la cultural i l'entorn, i una multitud de decisions i situacions molt complexes...

F.B.V. Potser el resultat és que el caos i el destí acaben sent la mateixa cosa...

J.E. Sí, però també que la voluntat s'imposa al destí i al caos, i aquesta voluntat genera de nou un altre destí i tot un altre univers de possibilitats.

F.B.V. De l'altra banda, pel que fa al contingut ètnic, per anomenar-lo d'alguna manera, ¿tota la nissaga familiar és potser una ofrena als seus familiars, al seu passat?

històriques, i després de tantes explicacions mèdiques costa de trobar la frontera entre realitat i ficció.

J.E. Sí, però textualment ja es veu que el mateix narrador no pot saber segons quines coses perquè no hi és, i jo tampoc. Jo no en tinc ni idea de què els podria haver passat en realitat als meus avis! Però tanmateix el que és científic o històric no m'ho invento.

F.B.V. És un llibre que també es pot llegir com una lliçó sobre les condicions de vida dels exiliats grecs als EUA... Potser d'aquí a 50 anys

JOSEP LOSADA

J.E. Crec que va ser una manera d'obligar-me a aprendre alguna cosa de la vida dels meus avis. Des de la meva imaginació, esclar, perquè ells van morir quan jo encara era molt jove i no en sabia res. Hi havia un aspecte del llibre que havia d'investigar a fons. Quan escric utilitzo el que sé que necessito per explicar la història que vull dir. En aquest cas, una família grega i la història grega, funcionen bé amb la història, i per això hi són, no perquè tingués la idea prèvia d'explicar una història sobre la immigració, tot i que ho fes perquè m'era proper.

F.B.V. Hi ha moments, en què després de remetre a tantes dades

s'utilitzarà 'Middlesex' com a llibre de text...

J.E. Els grecs ja saben la seva història, no jo. No és un llibre d'història, i jo no sé què passarà d'aquí a 50 anys.

F.B.V. ¿Com se sent amb les seves arrels gregues en relació amb la seva nacionalitat de nord-americà?

J.E. En alguns aspectes em sento cent per cent nord-americà, tot i que fa uns quants anys que visc a Europa, i quan em trobo un compatriota, un turista per exemple, tinc uns punts de vista europeus. La pròpia identitat pot canviar segons les circumstàncies. Al principi de viure a Alemanya no creia que po-

gués prendre cap posició sobre Alemanya, però ara hi ha certes coses que m'hi fan sentir a casa, familiars, que trobo a faltar, a causa de la meva experiència. La identitat és molt mal·leable i pot canviar molt, no crec que sigui res particularment genètic. Si fos espanyol, segurament podria atribuir a aquest fet moltes característiques que ja tinc. És difícil saber què pot ser espanyol, o què és grec. He tingut curiositat per aquesta part de la meva família, i quan vaig a Grècia puc sentir algun tipus de connexió amb la gent d'allà, però crec que en realitat és inventada.

F.B.V. ¿Va estudiar grec a l'escola o més tard?

J.E. Vaig estudiar llatí, així que ara dec ser italià!

F.B.V. Però per escriure la novel·la sí que devia conèixer la història de les comunitats gregues a l'Àsia Menor, a l'actual Turquia...

J.E. Ara sí, però vaig haver d'estudiar molt, perquè no en sabia absolutament res, sobre les experiències dels emigrants als EUA, i això que és l'origen de la meua família paterna.

F.B.V. ¿I a casa seva no n'hi explicaven mai res?

J.E. Res de res. El meu pare ja havia nascut als EUA i no tenia gaire interès en què passava a Grècia, la meua àvia no parlava gaire bé l'anglès, i tots dos van morir quan jo era bastant jove, de manera que no vaig tenir font d'informació sobre el tema. I, esclar, la meua mare és de Kentucky, és una altra part de la família que no té res a veure amb tot allò, així que no en parlàvem.

F.B.V. Així, biogràficament, vostè és molt semblant al seu personatge.

J.E. Vaig intentar mantenir iguals algunes coses: ell no sap grec i no sap res dels seus orígens culturals, però intenta aprendre i com més en sap més en pot aprendre. Sí que hi ha paraules en grec, paraules que podia dir l'àvia als seus néts encara que ells no entenguessin l'idioma. Em semblaria bastant il·lògic que un personatge grec nascut als EUA als anys 60, de tercera generació, parlés encara el grec. Podria ser, però no és el més habitual.

F.B.V. Potser si fossin jueus a Europa parlarien jiddisch, i en canvi als EUA no el parlen...

J.E. No conec cap jueu del meu país, nascut a la meua generació, que parli jiddisch; potser els seus avis el parlaven, però ells ja l'han perdut.

F.B.V. Al llarg de tot el llibre sovinteja el llenguatge científic, els fets mèdics són molt importants... La

problemàtica de la Callie, o del Cal, és real, no ficció.

J.E. Vaig llegir molts i molts textos sobre genètica, estudis, molta i molta literatura específica sobre intersexualitat, tot i que no en vaig parlar amb cap.

F.B.V. Precisament el llenguatge que fa servir el doctor Luce en l'informe que causa la fugida de la Callie és una mostra de poca rigorositat científica; utilitza un estereotip darrere l'altre, com dir que la Callie parla i actua de manera molt femenina però sense definir què és el que fa que sigui femenina!

J.E. És cert, però és que això era així als anys 70. A mi també em va sorprendre molt. Vaig estudiar els informes que escrivien els sexòlegs durant aquells anys, i aquest text que diu en particular és una mena de collage de les maneres d'escriure que llavors feien servir els metges. M'he mantingut fidel al seu estil, és així

“Sembla que als homes ens han educat per ser més valents, a l'esfera pública, si més no”

com pensaven, ells creien que sabien les maneres de comportar-se dels homes i de les dones, què era femení i què masculí, però no s'aturaven a definir quins elements ho causaven. D'alguna manera això ha arribat fins avui i tot. Però és que realment sembla així. Per exemple, aquest matí, a la roda de premsa, només han fet preguntes els homes, mentre que al final una dona se m'ha apropat a fer-me una pregunta, com si la preeminència masculina fos real o en tot cas les dones actuessin diferent...

F.B.V. A la darrera roda de premsa que vaig anar només hi havia una periodista i va ser la primera a fer una pregunta...

J.E. No volia fer una afirmació categòrica, tampoc. No sé si és cert o no, però sí que aparentment sembla que als homes ens han educat per ser més valents, a l'esfera pública, si més no... Estava pensant si hauria de portar la meua filla a una escola per a nenes perquè aprengui coses específiques de nenes...

► ► ►